

Sant Martí de

Tous

àrea publicitat

Ajuntament de Sant Martí de Tous
 C/ Escoles, 12 - 08712
 Sant Martí de Tous
 Tel.: 93 809 60 02
 Fax: 93 809 61 17
 E-mail: smartitous@diba.es
<http://tous.diba.es>

St. Martí de Tous

La seva història comença documentalment l'any 960. La baronia de Tous és un municipi mil·lenari que té una extensió de 38'64 Km2. Comprèn el poble de St.Martí de Tous (cap de municipi), el nucli de Fillol, amb paròquia pròpia, el Serral, el castell i l'església de Sta. Maria de Roqueta, el santuari de la Merededeu de Setfores i l'església romànica de St. Pere de l'Em. Actualment té una població de 1060 habitants. La cultura popular s'hi manté viva gràcies a la iniciativa dels seus habitants. Cal destacar també l'esperit de persones com Elisa Vidal que ha fet un recull de llegendes, de rondalles i vivències populars recollides a la gent gran del poble. També cal destacar els escultors locals Francesc Junyent i Miquel Senserich que han omplert els racons del nostre poble amb les seves escultures. El poble té racons bonics que reflexen la seva antiguitat i el gust dels veïns per conservar-los.

Castell de Tous

Castell de la Marca Hispànica que data de l'any 960. L'any 1030 fa constar a Bernat de Tous com a primer senyor de Tous. Aquests senyors acabaran per adquirir del rei la jurisdicció del terme l'any 1347, deixant d'estar sota el domini dels bisbes de Vic. Algun membre de la família Tous acompanyà al rei Jaume I en la conquesta de València i creà en aquesta zona una nova localitat anomenada Tous. A finals del s. XV, els senyors del castell es van arruinar (origen de la llegenda de la Senyora de Tous) i finalment, de l'any 1505 fins el 1835 va quedar sota la propietat dels frares del monestir de St. Jeroni de la Murtra de Badalona. Al s. XIX va anar passant a diferents mans privades fins que va ser adquirit per la fl. Rojas d'Igualada que hi ha anat fent bones actuacions de conservació i restauració. S'hi poden observar diferents tècniques de construcció com ara l'espigat, que li dona un alt interès arquitectònic. Cal destacar-ne els detalls gòtics i la torre emmerletada. Està considerat monument d'interès general.

Església Parroquial

La nova església data de finals del s. XIX i és d'estil Neoclàssic. Fou construïda damunt d'una antiga església gòtica de la qual es conserven alguns vestigis: un finestral, part dels murs exteriors i l'escala del campanar. Recents estudis demostren que contenia una capella de gòtic pur, dedicada a st. Joan. A l'interior es conserva el sepulcre de Bernat de Tous d'inicis del s. XIV. Té gran importància el retaule de quadres de la Maredeu del Roser. Són obra del frare de St. Jeroni de la Murtra Damià Vicens i daten de l'any 1591. És un dels pocs exemples de pintura de Renaixement a Catalunya.

Santuari de Sentfores

La capella actual data del s. XVII. Fou construïda damunt d'una capelleta de la qual es tenen notícies certes el 1329. L'última restauració, acabada el 1993 l'ha millorat extraordinàriament; els pintors Gabriel Junyent (de Tous) i Jaume Enrich han omplert de vida les seves parets amb pintures murals sobre relats bíblics de la figura de Maria. La imatge que es venera en aquest santuari és una talla romànica del s. XII.

El Dilluns de Pasqua florida aplega a tots els veïns al tradicional Aplec amb missa, sardanes amb cobla i tirada de bitlles catalanes.

Sta. Maria de la Roqueta

Ermита romànica datada del s. XII i que actualment depèn de la Paròquia de Fillol. Es compon d'una nau molt reduïda rematada amb un absis semicircular a l'interior i poligonal de nou cares a l'exterior. S'hi venerava una imatge de la Mare de Déu del Remei. Les esteles funeràries del cementiri adjacent es conserven a l'església de Tous. Actualment s'elabora un projecte per acabar amb la seva restauració. Al seu redós es troben les restes de l'antic castell de la Roqueta.

Indrets d'interès natural

El nostre municipi compta amb una riquesa paisatgística remarcable. Dels molts paratges naturals cal destacar la Fou. És un saltant d'aigua que es troba a la propietat d'Aubareda, una de les masies més antigues de la comarca. Aquest saltant crea en el seu recorregut, una sèrie de tolls, rierols i baumes que formen un paisatge humit que destaca en un indret de secà. En aquests paratges es situa una de les llegendes més boniques: La Cèrvola blanca de la Fou.

La serra de Queralt, inclosa dins el Pla d'espais d'interès Natural, permet veure des dels seus cims vistes molt boniques de la comarca, Montserrat i en dies clars, el Pre-Pirineu i Pirineu.

A l'antiga masia de cal Gol trobem l'alzina catalogada com l'arbre amb un perímetre més gran de la comarca (4'65 m.). Fillol, nucli encimbellat en un turó a gairebé 700 m. d'alçada, amb la seva església parroquial i l'edifici escolar actualment en restauració, permet gaudir d'una de les vistes més boniques de tota la comarca. Al seu entorn podem trobar l'ermita romànica de st. Pere de l'Em que mai va ser acabada. Encara es poden admirar tres absis amb arcuacions llombardes.

Embassament i l'Eucaria

Al costat del caseriu anomenat l'Eucaria, a mig camí entre Tous i Fillol, es troba ubicat un embassament inaugurat l'any 1997. Es pretén la transformació en regadiu de 450 ha. aproximadament.

Actualment s'està elaborant aquest projecte ja que les migrades pluges no han permès omplir aquest pantà fins a finals del 2003. El sistema de regulació permet fer ús de l'aigua per al rec i alhora garanteix un cabal capaç de mantenir la flora i la fauna autòctona de la riera de Tous. Cada any s'hi realitza una travessa nedant el segon diumenge de setembre inclosa dins la Festa de Fillol. Actualment el caseriu de l'Eucaria ha estat restaurat i convertit en un restaurant. Tot plegat

dóna un nou indret d'oci i natura al nostre municipi.

Festes tradicionals

Al llarg de l'any es celebren totes les festes remarcables en el calendari organitzades per l'Ajuntament i les moltes entitats del poble. De totes elles volem destacar les següents:

Festes de Pasqua: El diumenge de Pasqua Florida, els carrers del poble s'omplen dels cants de les Caramelles. El nostre poble porta cantant-les sense gairebé interrupcions des de finals del s. XIX. Durant tot el matí, els caramellaires i músics amb tot el seguit d'ajudants: ballesters, lloques i quitxalla amb les flors reparteixen cants, flors i rams (toies) als vilatans i visitants del poble en aquest dia tan especial.

La festa de Pasqua s'allarga al Dilluns de Pasqua amb l'Aplec a l'ermita de Sentfores.

Festes Majors del Serral i Fillol: Cada final d'estiu el barri del Serral i el nucli de Fillol ens ofereixen les seves festes que serveixen per unir als seus habitants i als de la resta de municipi. Els dinars col·lectius, les activitats de lleure i la Travessa del Pantà de la Festa Fillolencs omplen els últims caps de setmana de l'estiu.

Festa Major: Al bell mig de la tardor, tan a prop com es pot de la diada de St. Martí, es celebra la Festa Major del municipi. És l'última que es celebra en tota la comarca, fet en si que ja la fa especial. Tot un seguit d'actes s'enllacen en dos caps de setmana. Cada any hi destaca la ballada del "Ball de Faixes" de St. Martí de Tous. És un ball ancestral que dansen 12 balladors i que "presenta les característiques pròpies dels balls europeus d'espases i bastons" (Joan Amades). El mercat d'intercanvi és una altra de les activitats que en aquests últims anys ha agafat empenta.

També cal destacar l'esperit de les entitats que no volen deixar passar per alt aniversaris importants del nostre poble com la celebració del Mil·lenari l'any 1978 i el recordatori que se'n va fer l'any 2003 per recordar aquell esdeveniment omplint tot l'any d'actes culturals, artístics i d'oci i lleure.

Activitats d'oci i lleure

El nostre municipi, ric en espais naturals, ofereix múltiples possibilitats per fer rutes a peu, amb bicicleta de muntanya o a cavall. Es pot anar a recuperar forces als restaurants que hi ha pel municipi: Cal Maginet (a Fillol), restaurant l'Eucaria o al restaurant El Sol. També hi ha la possibilitat d'allotjar-se en una masia de turisme rural: el Mas.

Caminada popular: Des de l'any 1996 es celebra cada mes de maig una caminada popular per una ruta nova que ajuda a conèixer indrets originals del nostre municipi. També es prepara una ruta per realitzar-la en bicicleta. Un esmorzar

popular acaba amb aquesta caminada que cada any aplega més participants.

Entitats del poble

Un dels millors patrimonis del nostre municipi són les persones i les seves iniciatives. Al llarg dels anys, han aparegut entitats noves que han anat treballant pel bé comú del municipi: Esplai "Movi": Una de les entitats més antigues és aquest esplai nascut l'any 1972 sota la protecció de la Paròquia i en tots aquests anys els joves del poble han tingut cura d'oferir activitats d'educació en l'esplai a la mainada del poble. "Amics de Tous": Entitat nascuda arant del Mil·lenari l'any 1978. Durant força anys va deixar de funcionar però ara noves persones han agafat amb força l'esperit de recollir, mantenir i donar a conèixer el patrimoni cultural i artístic del nostre municipi.

Casal de Tous: Entitat lligada a la Paròquia que ha renovat en aquests últims anys les seves instal·lacions amb la compra i reforma d'una antiga fàbrica per ubicar-hi la sala de cinema rural estable (única gairebé a tot Catalunya), teatre, sala d'exposicions i altres instal·lacions per entitats parroquials i pel poble en general.

